

- Про розроблення Концепції національної програми розвитку гуманітарної сфери України (доповідач — академік НАН України С.І. Пирожков)
- Про створення Комісії НАН України з питань комунікацій із суспільством і популяризації наукової діяльності (доповідач — член-кореспондент НАН України О.О. Рафальський)
- Леся Українка у боротьбі проти духовного рабства (про участь гуманітарних установ НАН України у підготовці та відзначенні 150-річчя від дня народження письменниці) (доповідач — академік НАН України М.Г. Жулинський)
- Про нагородження відзнаками НАН України та Почесними грамотами НАН України і Центрального комітету профспілки працівників НАН України (доповідач — академік НАН України В.Л. Богданов)
- Кадрові та поточні питання

ІЗ ЗАЛИ ЗАСІДАНЬ ПРЕЗИДІЇ НАН УКРАЇНИ

4 листопада 2020 року

Засідання Президії НАН України 4 листопада 2020 р. відбулося у режимі відеоконференції під головуванням президента НАН України академіка НАН України Анатолія Глібовича Загороднього.

* * *

Члени Президії НАН України заслухали доповідь віцепрезидента НАН України, голови Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України академіка НАН України **Сергія Івановича Пирожкова** про розроблення Концепції національної програми розвитку гуманітарної сфери України (стенограму див. на с. 22).

У виступі було зазначено, що в III тисячолітті розвиток держав у глобалізованому світі стає можливим лише в разі ефективної реалізації людського потенціалу. Україна, як європейська за своєю цивілізаційною належністю держава, має спиратися у своєму розвитку на людиноцентричну систему цінностей, основу якої становлять свобода, справедливість, солідарність, рівність, відповідальність та ін.

Нині в Україні розгортається процес змін, що мають на меті всебічне забезпечення інтересів людини, сприяння її прагненню жити й творити в гармонії зі своїм соціальним оточенням, суспільними цінностями і природою. Спираючись на цей підхід, Україні потрібно сформувавши цілісну політику гуманітарного розвитку, адекватну завданням модернізації суспільства згідно із загальноєвропейськими тенденціями і національними пріоритетами.

З метою забезпечення участі Академії у вирішенні проблем гуманітарного розвитку України, визначенні концептуальних засад гуманітарної політики держави Президія НАН України доручила Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України із залученням фахівців Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України і Секції хімічних і біологічних наук

Засідання Президії НАН України (зліва направо): віцепрезидент НАН України, голова Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України академік НАН України С.І. Пирожков; перший віцепрезидент НАН України академік НАН України В.П. Горбулін; президент НАН України академік НАН України А.Г. Загородній; віцепрезидент НАН України, голова Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України академік НАН України В.Л. Богданов; віцепрезидент НАН України член-кореспондент НАН України О.О. Рафальський

НАН України розробити і подати на розгляд Президії НАН України проект Концепції національної програми розвитку гуманітарної сфери України.

Президія НАН України також затвердила склад робочої групи з розроблення проекту Концепції національної програми розвитку гуманітарної сфери України і уповноважила голову робочої групи віцепрезидента НАН України академіка НАН України С.І. Пирожкова визначити відповідальних за підготовку розділів Концепції та запропонувати національним галузевим академіям наук України, закладам вищої освіти, іншим профільним відомствам та громадським організаціям взяти участь у розробленні Концепції.

* * *

Далі члени Президії НАН України заслухали доповідь віцепрезидента НАН України, директора Інституту політичних і етнонаціо-

нальних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України члена-кореспондента НАН України **Олега Олексійовича Рафальського** про створення Комісії НАН України з питань комунікацій із суспільством і популяризації наукової діяльності (стенограму див. на с. 26).

У виступі було підкреслено, що належне інформування громадськості про досягнення, важливі результати наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вчених НАН України є одним з важливих стратегічних напрямів діяльності Академії. Останніми роками НАН України постійно шукала нові, досконаліші форми для поглиблення зв'язків між науковою спільнотою і суспільством. Проте, незважаючи на досягнутий прогрес у просвітницькій діяльності Академії і розвиток співпраці з представниками засобів масової інформації, це питання потребує посиленої уваги.

З метою підвищення рівня публічної активності НАН України, налагодження дієвих

Головуючий на засіданні президент НАН України академік НАН України А.Г. Загородній

механізмів комунікації наукової спільноти з суспільством, інформування широких кіл громадськості про роль Академії у вирішенні важливих загальнодержавних проблем, сприяння популяризації наукової діяльності в Україні Президія НАН України постановила створити Комісію НАН України з питань комунікацій із суспільством і популяризації наукової діяльності. Її основними завданнями було визначено такі:

- 1) підвищення комунікативної активності НАН України та її установ в інформаційному просторі;
- 2) формування позитивного іміджу Академії;
- 3) розширення використання наявних каналів донесення інформації до широкого загалу для висвітлення ролі науки в сучасному світі, діяльності, досягнень і проблем Академії;
- 4) підготовка пропозицій щодо оновлення та осучаснення офіційного вебсайту НАН України та вебсайтів її установ;
- 5) налагодження системної співпраці Академії зі ЗМІ;
- 6) сприяння запровадженню та розвитку різноманітних форм популяризації науки за участю науковців НАН України.

Президія НАН України затвердила склад Комісії і доручила її голові віцепрезиденту НАН України члену-кореспонденту НАН України О.О. Рафальському підготувати про-

ект Положення про Комісію НАН України з питань комунікацій із суспільством і популяризації наукової діяльності.

* * *

Потім члени Президії НАН України заслухали доповідь директора Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України академіка НАН України **Миколи Григоровича Жулинського** «Леся Українка у боротьбі проти духовного рабства» про участь гуманітарних установ НАН України у підготовці та відзначенні 150-річчя від дня народження письменниці (стенограму див. на с. 29).

У доповіді йшлося про те, що 25 лютого 2021 р. виповнюється 150 років від дня народження Лесі Українки (Лариси Петрівни Косач-Квітки) – видатної української письменниці та громадського діяча, однієї з центральних постатей національної культури.

Враховуючи величезний внесок Лесі Українки в розвиток української літератури, в культурне, освітнє та суспільно-політичне життя України було прийнято рішення про вшанування на державному рівні ювілею письменниці. Згідно з Постановою Верховної Ради України від 08.02.2018 № 2286-VIII «Про відзначення 150-річчя з дня народження Лесі Українки» та Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 № 216 «Про утворення Організаційного комітету з підготовки та відзначення 150-річчя з дня народження Лесі Українки», Міністерство культури та інформаційної політики України затвердило персональний склад Організаційного комітету, членом якого призначено академіка НАН України М.Г. Жулинського.

Президія НАН України схвалила такі спільні заходи Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України та Волинського національного університету імені Лесі Українки з підготовки та відзначення 150-річчя від дня народження поетеси:

- підготовка та видання повного зібрання творів Лесі Українки у 14 томах;
- укладання словника до персональної енциклопедії «Леся Українка» і підготовка її видання;

- підготовка і видання наукової біографії Лесі Українки;

- підготовка спільно з Музеєм видатних діячів української культури в м. Києві, Літературно-меморіальним музеєм Лесі Українки в Новограді-Волинському та музеєм Лесі Українки при Волинському університеті в Луцьку, Музеєм-садибою Лесі Українки в с. Колодяжному репринтного видання прижиттєвих збірок поезії та публікації факсимільного відтворення її рукописної спадщини;

- проведення науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів, інших тематичних заходів, присвячених творчій та культурно-громадській діяльності Лесі Українки, зокрема організація та проведення Інститутом літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України на базі Волинського національного університету імені Лесі Українки Міжнародного симпозиуму «Творчість Лесі Українки: національний та європейський контекст».

Також було підтримано заходи зі сприяння Українській вільній академії наук у США у підготовці та виданні двотомної книги спогадів про Лесю Українку, частина з яких досі не публікувалася в Україні.

Президія НАН України доручила Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України спільно з Державним підприємством «Науково-виробниче підприємство «Видавництво «Наукова думка» НАН України» перевидати праці М.О. Мороза «Літопис життя і творчості Лесі Українки»; Інституту української мови НАН України — зробити спеціальний випуск науково-популярного журналу «Культура слова», присвячений ювілею письменниці, провести засідання круглого столу «Леся Українка у контексті розвитку модерної української літературної мови»; Інституту народознавства НАН України — організувати засідання круглого столу «Фольклоризм у творчості Лесі Українки»; Національному центру «Мала академія наук України» НАН України та МОН України спільно з Інститутом літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України — розпочати роботу з підготовки науково-освітнього порталу «Леся Українка»; літературо- та мово-

Виступ академіка НАН України М.Г. Жулинського

знавчим установам Академії — забезпечити публікацію статей, присвячених творчості Лесі Українки, у наукових і популярних часописах, друкованих та електронних ЗМІ.

* * *

Члени Президії НАН України розглянули також низку поточних питань:

- затвердили оновлений склад Експертної комісії НАН України з присудження Золотої медалі імені В.І. Вернадського НАН України;

- розглянули питання про Положення про Золоту медаль імені Б.Є. Патона Національної академії наук України, її опис та опис свідоцтва лауреата Золотої медалі, а також про Експертну комісію НАН України з присудження Золотої медалі імені Б.Є. Патона Національної академії наук України;

- постановили внести зміни до постанови Президії НАН України від 30.05.2018 № 183 «Про затвердження Положення про гранти НАН України дослідницьким лабораторіям/групам молодих вчених НАН України для проведення досліджень за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки»;

- ухвалили рішення про створення постійно діючої Комісії НАН України з питань діяльності підприємств дослідно-виробничої бази та інших суб'єктів господарювання НАН України, а також затвердили персональний склад Комісії та Положення про Комісію;

- заслухали інформацію в.о. академіка-секретаря Відділення біохімії, фізіології і молекулярної біології НАН України, директора Інституту біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України академіка НАН України С.В. Комісаренка про участь НАН України у подоланні пандемії коронавірусної інфекції в Україні;

- затвердили оновлений персональний склад Національної комісії з питань Червоної книги України;

- ухвалили оновлений склад Комісії при Президії НАН України із захисту науки, протидії псевдонауці та фальсифікації наукових досліджень та Положення про Комісію.

Затверджено:

- президента НАН України академіка НАН України **Загороднього Анатолія Глібовича** головою Експертної комісії НАН України з присудження Золотої медалі імені В.І. Вернадського НАН України;

- першого віцепрезидента НАН України академіка НАН України **Горбуліна Володимира Павловича** головою Експертної комісії НАН України з присудження Золотої медалі імені Б.Є. Патона Національної академії наук України;

- директора Інституту проблем міцності ім. Г.С. Писаренка НАН України академіка НАН України **Харченка Валерія Володимировича** головою Комісії НАН України з питань діяльності підприємств дослідно-виробничої бази та інших суб'єктів господарювання НАН України;

- президента НАН України академіка НАН України **Загороднього Анатолія Глібовича** головою Національної комісії з питань Червоної книги України;

- академіка НАН України **Наумовця Антона Григоровича** головою Комісії при Президії НАН України із захисту науки, протидії псевдонауці та фальсифікації наукових досліджень;

- головного наукового співробітника Фізико-технологічного інституту металів та сплавів НАН України доктора технічних наук **Смірнова Олексія Миколайовича** головним редактором журналу «Процеси лиття»;

- доктора фізико-математичних наук **Ігнатенка Олексія Петровича** на посаді заступника директора з наукової роботи Інституту програмних систем НАН України;

- члена-кореспондента НАН України **Скальського Валентина Романовича** на посаді заступника директора з наукової роботи Фізико-механічного інституту ім. Г.В. Карпенка НАН України;

- члена-кореспондента НАН України **Хому Мирослава Степановича** на посаді заступника директора з наукової роботи Фізико-механічного інституту ім. Г.В. Карпенка НАН України;

- кандидата технічних наук **Корній Валентину Василівну** на посаді ученого секретаря Фізико-механічного інституту ім. Г.В. Карпенка НАН України.

Погоджено кандидатуру:

- кандидата філологічних наук **Михальчук Оксани Вікторівни** на посаду завідувача відділу мов України Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України;

- доктора філологічних наук **Пономаренка Володимира Панасовича** на посаду завідувача відділу романських, германських та балтійських мов Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України;

- доктора філологічних наук **Селігея Пилипа Олександровича** на посаду завідувача відділу слов'янських мов Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України;

- доктора історичних наук **Кісь Олени Романівни** на посаду завідувача відділу соціальної антропології Інституту народознавства НАН України.

Відзнакою НАН України «За наукові досягнення» нагороджено:

- директора Українського ордена «Знак Пошани» науково-дослідного інституту лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького Держлісгоспства України та НАН України доктора сільськогосподарських наук, професора **Ткача Віктора Петровича** за багатолітню плідну працю, особисті творчі здобутки в розвитку лісознавства, лісокористування, створення полезахисних лісових смуг і боротьбу з ерозією ґрунтів та з нагоди 90-річчя з часу заснування установи.

Відзнакою НАН України «За підготовку наукової зміни» нагороджено:

- завідувача відділу Інституту сорбції та проблем ендоекології НАН України члена-кореспондента НАН України **Корніловича Бориса Юрійовича** за багатолітню плідну працю вченого в галузі радіохімії, хімії докільця, колоїдної хімії і хімії поверхні силікатів та значний внесок у підготовку висококваліфікованих наукових кадрів.

Відзнакою НАН України «За професійні здобутки» нагороджено:

- директора Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України члена-кореспондента НАН України **Косенка Івана Семеновича** за багатолітню невтомну працю вченого-біолога і педагога та високопрофесійні здобутки в галузі садово-паркового мистецтва, реставрації парків та сучасного паркобудівництва;

- співробітників Українського ордена «Знак Пошани» науково-дослідного інституту лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького Держлісгоспства України та НАН України – старшого наукового співробітника, кандидата сільськогосподарських наук **Давиденко Катерину Валеріївну**; першого заступника директора з наукової роботи, кандидата сільськогосподарських наук **Висоцьку Наталю Юріівну** – за багатолітню плідну працю, особисті творчі

здобутки в розвитку лісознавства, лісокористування, створення позахисних лісових смуг і боротьбу з ерозією ґрунтів та з нагоди 90-річчя з часу заснування установи.

Відзнакою НАН України «За сприяння розвитку науки» нагороджено:

- почесного директора Інституту гідробіології НАН України академіка НАН України **Романенка Віктора Дмитровича** за багатолітню невтомну працю вченого, педагога і організатора науки та активне сприяння розвитку видатних досягнень у галузі гідробіології, гідроекології та екологічної фізіології водних тварин.

Відзнакою НАН України «Талант, натхнення, праця» нагороджено:

- старшого наукового співробітника Українського ордена «Знак Пошани» науково-дослідного інституту лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького Держлісагентства України та НАН України кандидата сільськогосподарських наук **Румянцева Максима Григоровича** за багатолітню плідну працю, особисті творчі здобутки в розвитку лісознавства, лісокористування, створення позахисних лісових смуг і боротьбу з ерозією ґрунтів та з нагоди 90-річчя з часу заснування установи.

За матеріалами засідання підготувала О.О. Мележик